

مناقب آل ابی طالب (ابن شهر آشوب)

مناقب آل ابی طالب علیهم‌السلام از رشید الدین ابو عبد الله محمد بن علی بن شهر آشوب مازندرانی معروف به ابن شهر آشوب متوفای ۵۸۸ هجری است.

فهرست مندرجات

- ۱ - معرفی کتاب
- ۲ - پیشینه تالیف
- ۳ - ارزش کتاب
- ۴ - تلخیص
- ۵ - حجم کتاب
- ۶ - وضعیت نشر
- ۷ - پانویس
- ۸ - منبع

معرفی کتاب

کتاب [ابن شهر آشوب](#) را می توان یکی از کتب برتری دانست که همگان را به تحسین و داشته است. و در حدی از اعتبار قرار دارد که [علمای شیعه](#) و [سنی](#) به آن اعتماد کرده و روایات آن را بدون هیچ تشویش خاطری نقل می کنند.

کتاب حاضر در چهار جلد تنظیم شده که از [پیامبر اکرم](#) - صلی الله علیه و آله - و زندگی نامه و فضائل آن حضرت شروع و به [امام حسن عسگری](#) - علیه السلام - ختم شده است. جلد اول در احوال [پیامبر](#) - صلی الله علیه و آله - از جمله بشارت به [نبوت](#)، [ولادت](#)، [بعثت](#)، جنگ ها و غیره، پرداخته است.

[۱] مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۱، ص ۱۳.

[۲] مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۱، ص ۱۶.

جلد دوم شامل مقامات و فضائل [امیرالمؤمنین](#) - علیه السلام - و [کرامات](#) و [قضاوت](#) های آن حضرت و ظلم ها و مصیبت های وارده بر [اهل بیت](#) - علیه السلام - می باشد که به ترتیب زمانی ذکر شده است.

[۳] مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۲، ص ۲.

جلد سوم با [احادیث پیامبر](#) در جانشینی [حضرت علی](#) - علیه السلام - آغاز و فضائل معنوی و [شجاعت](#) های آن حضرت و مقام او در [قیامت](#) را در چند فصل بیان کرده و نکاتی مانند مساوات ایشان با همه [انبیاء](#) - علیه السلام - و زندگی نامه و احوال آن حضرت به دنبال آن آمده است. و بعد از [حضرت علی](#) - علیه السلام - به فضائل و زندگی نامه [حضرت زهرا](#) و در پایان به بحث [امامت](#) فرزندان [حضرت زهرا](#) - سلام الله علیها - پرداخته است.

[۴] مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۳، ص ۲.

جلد چهارم احوال و فضائل و زندگی نامه [بقیه ائمه](#) - علیهم السلام - تا امام یازدهم و با پایان یافتن فصول مربوط به [امام حسن عسگری](#) - علیه السلام - کتاب نیز به پایان می رسد.

[۵] مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۴، ص ۲.

پیشینه تالیف

کتاب حاضر از جمله بیش از ۹۰ کتابی است که توسط علمای بزرگوار با عنوان [مناقب](#) نوشته شده و اینها علاوه بر صدها کتابی است که با نام های دیگر و در همین موضوع تالیف شده است.

از جمله کسانی که در مناقب [پیامبر](#) و [اهل بیت](#) آن حضرت علیهم‌السلام قلم به دست گرفته اند می توان به: [نصر بن مزاحم](#)، [ابن بطریق حلی](#)، [طبری](#)، [علی بن ابراهیم قمی](#)، [خوارزمی](#)، [ابن شدان](#)، [سید رضی](#)، [محدث بحرانی](#) و [فیض کاشانی](#) اشاره کرد.

تمام این بزرگان که نهایت تلاش خویش را نموده اند تا هر چه گسترده تر موضوعات را جمع آوری کنند، سراسر نوشته هایشان اظهار [عجز](#) نسبت به درک و بیان مقام و [فضائل اهل بیت](#) علیهم‌السلام است.

در بین حدود یکصد کتب مناقب، کتب این شهر آشوب را می‌توان یکی از کتب برتر دانست که همگان را به تحسین واداشته است. این شهر آشوب از علمای قرن ششم هجری است. قرنی که دوران شکوفایی علم در بلاد اسلامی را به خود دیده است. در این دوران کتابخانه‌ها رونق فراوان یافته و کتب‌های بسیاری تالیف گشت. آمار کتب‌های کتابخانه‌های **بغداد** و حله به صدها هزار نسخه می‌رسید که در اختیار مؤلفان و دانشمندان قرار داشت و در تالیفات خود به نسخه‌های نفیسی که در دست داشتند مراجعه می‌کردند. کتب مناقب آل ابی طالب علیهم‌السلام نیز در چنین فضایی تالیف شد و در حدی از اعتبار قرار گرفت که علمای **شیعه** و **سنی** به آن اعتماد کرده، **روایت** آن را بدون هیچ **تشویش** خطری نقل می‌کنند.

تلخیص

کتب شریف مناقب این شهر آشوب توسط ابو عبدالله، **حسین بن جبیر** که شاگرد شاگرد این شهر آشوب است تلخیص شده و با نام نخب المناقب لآل ابی طالب انتشار یافته است.

حجم کتب

نسخه‌های خطی موجود که کتابت بعضی از آنها به سال ۷۷۷ هـ، می‌رسد نیز همین مقدار هستند، اما آنچنان که **شیخ آقا بزرگ تهرانی** در **الذریعه** اشاره کرده حجم کتب بسیار بیشتر بوده و تمام کتب به دست ما نرسیده است. از جمله شواهد ما بر این مطلب آن است که کتب، زندگینامه **امام عصر** عجل الله تعالی فرجه را ندارد و مطلبی راجع به **غیبت** و **نواب امام زمان** بیان نشده است. همچنین بعضی از مطالبی که مصنف در کتب‌های دیگر خود به مناقب ارجاع داده در چاپ‌های موجود یافت نمی‌شود.

وضعیت نشر

کار تصحیح و مقابله کتب مناقب با نسخه‌های خطی به عهده **شیخ محمد حسین دانش آشتیانی** و **سید هاشم رسولی محلاتی** بوده است. در این چاپ مقدمه و فهرست خوبی در کتب دیده نمی‌شود و در مجموع چاپ کتب با کیفیت متوسط صورت گرفته است. این کتب در چهار جلد به **زبان عربی** به همت مجمع احیاء النقاہ الاسلامیہ در **سال ۱۴۱۲ هـ ق** به چاپ رسیده است. ظاهراً اصل این کتب به ما نرسیده و تلخیص و منتخب آن به وسیله **حسین بن جبیر** به نام نخب المناقب موجود می‌باشد. همچنین تلخیص دیگری از آن به نام «**نهج الایمان**» وجود دارد.

پانویس

۱. [↑](#) مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۱، ص ۱۳.
۲. [↑](#) مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۱، ص ۱۶.
۳. [↑](#) مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۲، ص ۲.
۴. [↑](#) مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۲، ص ۲.
۵. [↑](#) مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۴، ص ۲.

منبع

نرم افزار جامع الاحادیث، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.
[سایت اندیشه قم](#)

رده‌های این صفحه: [کتاب تاریخی شیعه](#)